

BAB III

MÉTODEU PANALUNGTIKAN

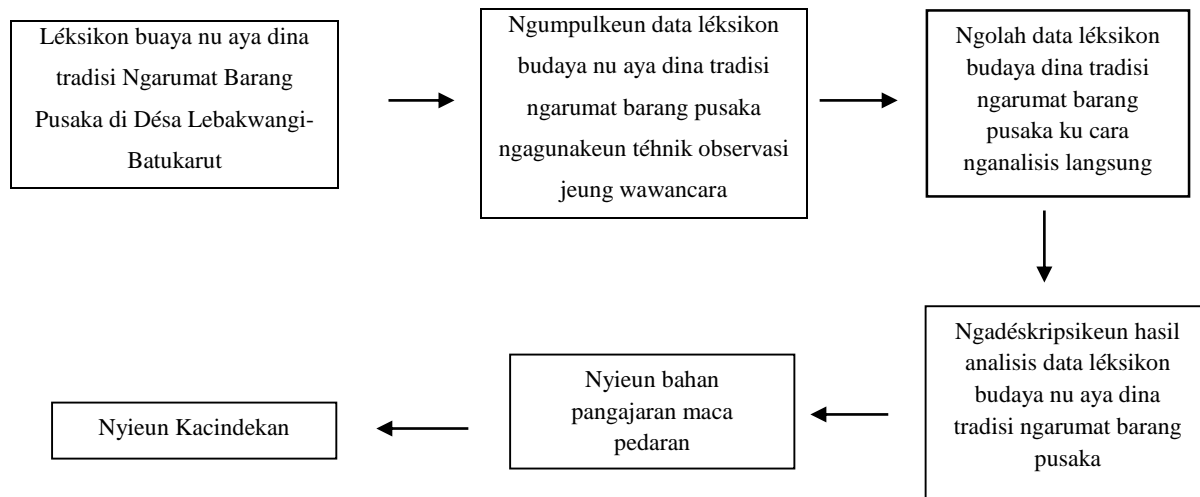
Desain panalungtikan mangrupa prosés anu dibutuhkeun dina ngararancang prak-prakanana panalungtikan sangkan sagala patalékan bisa kajawab.

Ieu panalungtikan kaasup panalungtikan kualitatif. Panalungtikan kualitatif nyaéta risét anu sipatna déskriptif tur ngagunakeun analisis. Satuluyna, risét kualitatif dipaké pikeun ngadadarkeun fénoména-fénoména ku cara ngumpulkeun data. Méthode anu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta méthode déskriptif. Nurutkeun Surakhmad (1994, kc.139) anu disebut méthode deskriptif téh nyaéta méthode anu bisa ngungkulan pasualan kalawan aktual ku cara ngumpulkeun, nyusun, nyieun papasingan, nganalisis, jeung nafsirkeun. Méthode déskriptif dina ieu panalungtikan fungsina pikeun ngadéskripsikeun istilah budaya dina tradisi ngarumat barang pusaka di Désa Lébakwangi-Batukarut Kec. Arjasari Kab. Bandung sacara wangun, harti leksikal jeung harti kultural tina istilah-istilahna, boh nu aya dina ritualna boh anu aya dina perangkat kalengkepan acarana.

3.1 Desain Panalungtikan

Luyu jeung gambaran katut méthodeu panalungtikan nu dijelaskeun, léngkah-léngkah anu dipaké dina ieu panalungtikan nyaéta: (1) ngumpulkeun léksikon budaya anu digunakeun dina tradisi ngarumat barang pusaka di Désa Lebakwangi-Batukarut kecamatan Arjasari kabupatén Bandung, (2) ngadéskripsikeun léksikon budaya dina tradisi ngarumat barang pusaka di Désa Lebakwangi-Batukarut dumasar wangun léksikalna, (3) ngadéskripsikeun léksikon budaya nu aya dina tradisi ngarumat barang pusaka di Désa Lebakwangi-Batukarut dumasar harti léksikal jeung harti kulturalna, (4) nyusun bahan pangajaran maca pedaran budaya pikeun SMA tina léksikon budaya nu aya dina tradisi ngarumat barang pusaka di Désa Lebakwangi-Batukarut, sarta (4) nyusun kacindekan. Katangen dina bagan ieu di handap.

Bagan 3.1 Desain Panalungtikan

3.2 Lokasi Panalungtikan jeung Sumber Data

Lokasi anu digunakeun observasi dina ieu panalungtikan nyaéta di jero aréal Situs Bumi Alit Kabuyutan. Situs Bumi Alit Kabuyutan ayana di wates antara Désa Lebakwangi jeung Désa Batukarut, Kecamatan Arjasari, Kabupatén Bandung, Provinsi Jawa Barat, kira-kira kurang leuwih 11 kilometer ti puseur dayeuh pamaréntahan kabupatén Bandung, Soreang. Legana aréal situs kira-kira 1.662 m2 (118 tumbak).

Agustina Chandra Juwita, 2017

LÉKSIKON BUDAYA DINA TRADISI NGARUMAT BARANG PUSAKA DI KABUPATEN BANDUNG PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA PEDARAN BUDAYA DI SMA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

Gambar 3.1 Peta lokasi Situs Bumi Alit Kabuyutan

Sumber data dina ieu panalungtikan nyaéta sakabéh léksikon budaya anu digunakeun dina tradisi ngarumat barang pusaka dina acara muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut Kec. Arjasari Kab. Bandung. Anu jadi résponden atawa informanana aya tiluan, nyaéta (1) Bapa Tarlan Somantri minangka pupuhu Lembaga Adat Sunda Sasaka Waruga Pusaka Lebakwangi-Batukarut, (2) H. Oman Rohman minangka Ais Pangamih Lembaga Adat Sunda Sasaka Waruga Pusaka Lebakwangi-Batukarut, ogé minangka sesepuh di Désa Lebakwangi, jeung (3) Bapa Wawan Suherman , minangka Ais Pangamih Lembaga Adat Sunda Sasaka Waruga Pusaka Lebakwangi-Batukarut

Gambar 3.2 Narasumber

3.3 Téhnik Ngumpulkeun Data

Téhnik nu digunakeun pikeun ngumpulkeun data dina ieu panalungtikan nyaéta obsérvasi, wawancara, jeung dokuméntasi.

Téhnik observasi digunakeun pikeun niténan acara muludan ti mimiti nepi ka bérés. Téhnik wawancara digunakeun pikeun meunangkeun katerangan-keterangan ngeunaan istilah budaya nu dipaké dina acara muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut. Téhnik kadua, téhnik dokuméntasi dipaké pikeun néangan dokumén-dokumén anu aya patalina boh jeung upacara muludan boh jeung ulikan struktural jeung antropolinguistik. Dokumén anu dipaké néangan data-data anu dibutuhkeun nyaéta buku *Nyukcruk Galur Mapay Raratan Riwayat Lebakwangi Batukarut*.

Alat alat nu digunakeun pikeun ngumpulkeun data diantarana;

Agustina Chandra Juwita, 2017

LÉKSIKON BUDAYA DINA TRADISI NGARUMAT BARANG PUSAKA DI KABUPATEN BANDUNG PIKEUN

BAHAN PANGAJARAN MACA PEDARAN BUDAYA DI SMA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

(1) alat rekam video, (2) alat rekam audio, jeung (3) alat pikeun moto kagiatan.

1) Alat rekam video

Ngarekam video waktu tradisi muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut lumangsung. Alat rekam anu digunakén nyaéta kamera bawaan tina HP VIVO V3 kalayan kualitas rekaman 1080p Full HD.

2) Alat rekam audio

Ngarekam sora waktu proses wawancara lumangsung. Alat rekam anu digunakeun nyaéta aplikasi rekam sora bawaan tina HP Lenovo A6000, jeung aplikasi rékam sora bawaan tina HP OPPO F1S.

3) Alat moto

Moto kagiatan tradisi muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut. Alat moto anu digunakeun nyaéta aplikasi kaméra bawaan tina HP VIVO V3 kalayan kualitas gambar 13 MP , jeung kaméra bawaan HP Lenovo A6000 kalayan kualitas gambar 8 MP.

3.4 Téhnik Ngolah Data

Dina ieu panalungtikan digunakeun analisis antropolinguistik jeung analisis struktural pikeun ngolah data léksikon budaya boh wangunna, boh harti léksikal jeung harti kuturalna.

3.4.1 Analisis Antropolinguistik

Antropolinguistik nyaéta widang interdisiplinér tina élmu antropologi jeung élmu linguistik. Antropolinguistik atawa antropologi linguistik sok disebut ogé linguistik antropologi atawa linguistik budaya (*cultural linguistics*). Hubungan antara bahasa jeung kabudayaan, boh hubungan timbal balik boh hubungan silih pangaruhan, atawa hubungan anu sipatna saarah: kabudayaan anu mangaruhan bahasa, atawa sabalikna, bahasa anu mangaruhan kabudayaan. Ku kituna teu dirasa anéh saumpama sababaraha ahli antropologi antukna nyiar bongbolongan

ku cara ngahaja ngulik élmu linguistik pikeun ngungkulam masalah-masalah anu nyampak dina neuleuman kabudayaan (Burling dina Putra, 2001, kc. 23).

Nurutkeun Foley (1997, kc. 12) Antropolinguistik nyaéta bagian tina linguistik anu merhatikeun basa dina wengkuan anu leuwih lega jeung kontéks budaya minangka pangrojong prakték jeung struktur sosial. Sedengkeun Duranti (1997, kc.2) nyebutkeun yén studi antropinguistik atawa disebut étnolinguistik nyaéta studi basa miangka sumber budaya jeung wicara salaku tindakan budaya.

Koentjaraningrat dina Kusumawati (2016, kc.28) nyebutkeun yén étnolinguistik atawa antropinguistik nyaéta élmu anu mimitina mah raket jeung élmu antropologi, malah mah anu mangrupa daptar kecap, gambaran ngeunaan karakteristik jeung tata basa anu sumebarna di unggal tempat sakuliahing dunya, ngumpul jeung kabudayaan sélér bangsa.

Analisis antropinguistik dibutuhkeun pikeun nganalisis langsung tur ngébréhkeun harti léksikal jeung harti kultural léksikon budaya anu aya dina tradisi ngarumat barang pusaka di Désa Lebakwangi-Batukarut.

3.4.2 Analisis Struktural

Sacara étimologis asal kecap “*structure*”, anu boga harti ayana hubungan anu tetep antara kelompok-kelompok gejala atawa unsur. Ulikan atawa paham anu museur kana analisis struktur hiji perkara disebut strukturalisme. Levi-Strauss dina Putra (2001 kc.61) nyebutkeun struktur nyaéta model anu dijieun ku ahli antropologi pikeun maham atawa ngécéskeun kabudayaan anu dianalisisna, anu euweuh patalina jeung fénoména émpiris hiji kabudayaan. Struktur mangrupa hiji beungkeutan anu silih pangaruhan atawa *relations of relations* (rélasi tina rélasi) atawa disebut ogé *system of relations*.

Dina analisis struktural, struktur dibédakeun jadi dua rupa, nya éta: struktur lahir atawa struktur luar (*surface structure*) jeung struktur batin atawa struktur jero (*deep structure*). Struktur luar nyaéta rélasi-rélasi antara unsur anu dijieun atawa diwangun dumasar ciri-ciri émpiris dina éta rélasi, sedengkeun struktur jero nya éta susunan anu tangtu sabada struktur lahir dijieun.

Struktur jero bisa disusun ku cara nganalisis jeung ngabandingkeun rupa-rupa struktur luar anu geus diébréhkeun atawa diwangun. Ieu struktur jero anu

satuluyna dipaké model pikeun maham objék anu ditalungtik, kukituna panalungtik bisa maham rupa-rupa fénoména budaya anu dipaluruh (Putra, 2001, kc. 61).

Analisis strukturalisme digunakeun pikeun ngébréhkeun runtuyan kagiatan muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut ti mimiti nepi ka bérés.

Dina prakna ngolah atawa nganalisis data aya sababaraha léngkah nu dilaksanakeun.

- 1) Niténan deui data nu geus dikumpulkeun.
- 2) Nyatet léksikon budaya, tuluy diasupkeun kana kartu data.
- 3) Ngadaptarkeun léksikon budaya kalawan alphabétis
- 4) Méré nomer kode kana léksikon budaya
- 5) Nyieun papasingan léksikon budaya dumasar kana wangun kecap, harti léksikal, jeung harti kultural.
- 6) Nganalisis léksikon budaya dina tradisi Muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut dumasar kana wangun kecap, harti léksikal, jeung harti kultural.
- 7) Ngadéskripsikeun léksikon budaya dina tradisi Muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut dumasar kana wangun kecap, harti léksikal, jeung harti kultural.
- 8) Nyieun bahan ajar maca pedaran budaya nu ngandung léksikon budaya tradisi Muludan.
- 9) Napsirkeun hasil panalungtikan.
- 10) Nyindekkeun.

3.5 Instumén Panalungtikan

Instumén panalungtikan nyaéta alat anu dipaké ku panalungtik dina ngagunakeun hiji métode (Arikunto, 1998, kc. 137).

Instrumén digunakeun sangkan panalungtikan leuwih museur tur leuwih babari dipasing-pasingna, nepi ka babari diolahna, sangkan leuwih babari nganalisisna. Dina ieu panalungtikan, instumén anu digunakeun nyaéta padoman obsérvasi, padoman wawancara, jeung kartu data, supaya kabéh data leuwih gampang diolahna.

Agustina Chandra Juwita, 2017

LÉKSIKON BUDAYA DINA TRADISI NGARUMAT BARANG PUSAKA DI KABUPATEN BANDUNG PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA PEDARAN BUDAYA DI SMA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

Supaya leuwih jéntré dipidangkeun dina wangun tabél di handap.

3.5.1 Padoman Obsérvasi Tradisi Ngarumat Barang Pusaka

Padoman obsérvasi digunakeun pikeun niténan sacara langsung prak-prakan acara ngarumat barang pusaka di Désa Lebakwangi-Batukarut ti mimiti nepi ka bérés. Padoman obsérvasi bisa dititénan dina tabél di handap.

Tabél 3.1 Padoman Observasi Tradisi Ngarumat Barang Pusaka

Lokasi Obsérvasi :

Tanggal / jam :

No.	Kegiatan anu diobsérvasi
1.	Nyadiakeun sasajén
2.	Ngebakkeun

3.5.2 Padoman Wawancara

Padoman wawancara digunakeun dina prosés ngawawancara narasumber anu kalibet langsung dina acara muludan di Désa Lebakwangi-Batukarut. Padoman wawancara jeung idéntitas narasumber bisa dititénan dina tabél di handap.

Tabél 3.2 Padoman Wawancara

Wasta	:
Umur	:
Wanda jinis	:
Padumukan	:
Tanggal wawancara	:
Tempat wawancara	:

Agustina Chandra Juwita, 2017

LÉSIKON BUDAYA DINA TRADISI NGARUMAT BARANG PUSAKA DI KABUPATEN BANDUNG PIKEUN

BAHAN PANGAJARAN MACA PEDARAN BUDAYA DI SMA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

No.	Patalékan	Jawaban
(1)	(2)	(3)
1.	Kumaha kasang tukang ayana tradisi ngarumat barang pusaka téh?	
(1)	(2)	(3)
2.	Ti iraha masarakat Désa Lebakwangi-Batukarut sok ngahelar ieu tradisi?	

3.5.3 Kartu Data

Kartu data dipaké sangkan dina ngolah data leuwih babari. Supaya leuwih jéntré dipidangkeun dina wangun tabél di handap.

Tabél 3.3 Kartu Data

Kode data: LBTM/020/RAD2015/119
<p>20</p> <p>Kabuyutan</p> <p>Harti : Kapercayaan anak-incu-buyut jst. Kana hiji barang kuna titinggal karuhun nu dianggap aya berkahna atawa pangaruhna.</p>

Kat:

020/RAD2015/119 =

020 nyaéta nomer urutan data, RAD2015 hartina wangénan éta léksikon dicokot tina kamus R.A Danadibrata anu medal taun 2015, 119 mangrupa halaman tina katerangan anu dicutat tina kamus RA. Danadibrata.

Agustina Chandra Juwita, 2017

LÉKSIKON BUDAYA DINA TRADISI NGARUMAT BARANG PUSAKA DI KABUPATEN BANDUNG PIKEUN

BAHAN PANGAJARAN MACA PEDARAN BUDAYA DI SMA

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu